

Pel que fa a la pandèmia, anima a fer-se preguntes transcendents: "Aquesta pandèmia ha portat grans lliçons, que hem de procurar assimilar, començant per cadascú. De vegades, podem tenir la temptació de pensar que la societat civil, la 'gent', no ha après la lliçó, però cal examinar-se també en primera persona: què he fet jo per mantenir aquesta actitud solidària?" (pàg. 137).

El llibre és una alenada d'aire fresc i d'esperança davant les grans qüestions que es planteja un cristià del segle XXI. L'estil de les respostes és sobri, sense concessions. Molt sintètic i profund, de manera que, de vegades, cal rellegir les respostes per treure'n tot el suc.

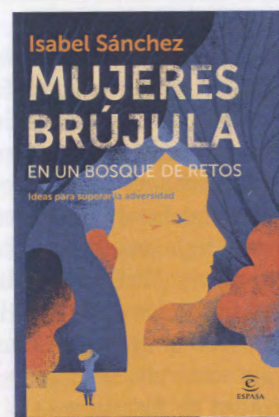
Molt recomanable, com es deia al principi d'aquesta ressenya, per a tots els cristians, i fins i tot per a persones sense fe amb interès per conèixer la racionalitat de la fe.

Joaquim González-Llanos

Mujeres Brújula en un bosque de retos

Isabel Sánchez

Espasa
Madrid, 2020
269 pàg.

Aquest és un assaig amable, positiu i reptador per a homes i dones que viuen en aquesta societat tan confusa i sense nord. Escrit amb l'esperança que augmenti la cadena de magnànims, i al fil de breus apunts de la vida professional i personal de 80 dones dels cinc continents que van respondre de manera exemplar i emprenedora a les adversitats amb què es van trobar, l'autora va convidant el lector a passar d'un tauler de confrontació a una taula de conversa, de diàleg, de construcció conjunta d'un món millor, més humà i més habitable.

Onze són els reptes universals sobre els quals reflexiona, construeix i ens convida a abraçar. El primer és "Entendre'ns": construir ponts, abaixar barreres,

eliminar prejudicis i ampliar la perspectiva. El següent, "Trobar el Nord": la força de propulsió d'aquestes dones de carn i ossos ha lluitat pels seus amors: defensar-los i cuidar-los. La seva missió: fer treballar els seus talents per fer créixer a altres al seu voltant, des de la seva família més propera als més desfavorits, convertint-se en empresàries en diferents àmbits quan aquesta era la via necessària.

L'autora recorda que som davant d'una cruïlla: anem cap a una era de persones cuidades (si som capaços de construir una societat a la mesura de les persones) o vers una era de descarts (amb màquines i somnis transhumans). "No hi haurà terme mitjà." La dona pot liderar aquest camí i ser bon motor per posar la sol·licitud per les persones en el podi dels valors, però cal dignificar i revigoritzar aquesta sol·licitud -si no, la càrrega serà massa pesada: cal aplaudir la maternitat i la paternitat i facilitar mesures per a la conciliació. Trenar aquest binomi -tenir cura dels aquells que treballen amb nosaltres i que això es converteixi en treball professional- és el gran repte i requereix un lideratge innovador, col·laboratiu, inclusiu, transformador i transcendent.

Altres temes que es van desgranar en el llibre són l'educació, la pau, la solidaritat, la sostenibilitat... Es tracta de diagnòstics amplis dels reptes actuals de la humanitat, informats amb bibliografia científica i

confrontats amb accions farcides de transcendència i de sentit comú, dutes a terme per les que l'autora defineix com a dones-brúixola.

L'autora, Isabel Sánchez, que dirigeix des de fa 10 anys l'Assessoria Central de l'Opus Dei i que algú ha anomenat "la dona més poderosa de l'Opus Dei" -un poder per servir-, mostra amb aquesta obra que també és una dona-brúixola, que utilitza el seu poder per servir, tenir cura i influir en els seus contemporanis. Amb ploma vibrant i apassionada, esperançada que la seva òpera prima tindrà efectes positius en el lector, va acolorint alguns epígrafs amb retalls de la seva pròpia vida i donant pistes per seguir aprofundint en variadíssims temes, llocs, projectes...

Advoca per un feminisme de l'equitat i de la complementarietat, per trencar sostres que asfixien les esperances de dones que volen i necessiten projectar el seu talent sense barreres en qualsevol àmbit de la vida. Recorda que les dones que donen més llum són les que no es declaren en guerra i aprenen a integrar l'home en el projecte de la nova societat.

El llibre recull "sants de la porta del costat" com proposa el papa Francesc. Entre ells el cas de Maruja Moragas, esposa abandonada amb tres fills adolescents que en el seu llit de mort va saber perdonar. A través d'aquests referents queda clar el que aporta l'Opus Dei -com a part

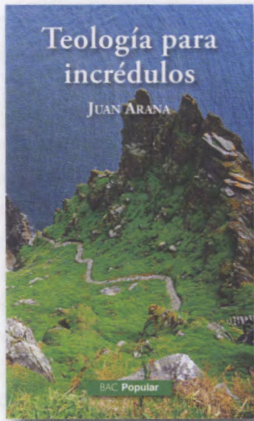
de l'Església Catòlica- al món actual: formar persones que s'impliquin en els problemes d'un món flagel·lat i ple de cicatrius, perquè dialoguin, emprenguin guiats per la lògica del servei, i aspirin a la santedat enmig del món. Gran revolució interior amb gran impacte exterior!

M. Núria Chinchilla

Teología para incrédulos

Juan Arana

BAC,
Madrid, 2020
192 pàgines

Juan Arana és catedràtic de filosofia de la Universitat de Sevilla, membre numerari de la Real Academia de Ciencias Morales i Polítiques. També és professor visitant a Magúncia, Münster i París VI –La Sorbona–, director de la revista de filosofia *Naturaleza y libertad* i autor de nombrosos llibres, articles i col·laboracions en obres col·lectives. És un breu

currículum d'una vida dedicada a la filosofia. Ara, als 70 anys, publica aquest *Teología para incrédulos* com una espècie de “confessiocolofó” de la seva cerca existencial.

La Filosofia de la naturalesa és la seva especialitat i per això tracta els problemes filosòfics relacionats amb el cosmos: l'origen del món, l'existència de Déu, el perquè del mal en el món... En aquest llibre s'endinsa en la part de la teologia que sorgeix de la naturalesa: la teologia natural o teodicea. “Amb quin dret parla un filòsof de Déu?” –es pregunta en el pròleg–; i contesta: “la història d'Europa és la història de filòsofs que han fet teologia”. Això és el que succeeix aquí.

Però, que ningú esperi trobar en aquesta obra un tractat de teodicea a la manera tradicional. No. Estem davant un llibre de Teologia natural, però caldria afegir: teologia natural “personal”. Arana escriu un llibre que, després d'un llarg recorregut cap a Déu, conjumina les reflexions fonamentals que l'han menat “a casa”. Més que una exposició acadèmicament lineal, hi combina les experiències personals amb el discurs racional. Més que un llibre escrit a l'aula, sembla la transcripció d'una conversa de cafè amb l'autor; una bona conversa de cafè. De les memòries i els records vola, sense solució de continuïtat, als temes més profunds de la disciplina.

Aquest treball, que és fruit de la recopilació d'alguns articles.